

Metsästysaseiden talvihuollon aika on nyt

”Hyvin huollettu kivääri kestää isältä pojanpojalle.”

TEKSTI: HIA SJÖBLOM | KUVAT: INKERI TIIHONEN

Aseseppä Markku Tiihonen patistaa pitämään hyvää huolta metsästysaseista. Jahtikauden jälkeen metsästysase kannattaa puhdistaa ja huoltaa, jotta se olisi valmis seuraavan sesongin alkuun.

– Öljytyinä ja korjattuina ne ovat sitten valmiita seuraavaan jahtikauden tai hirvimerkin ammuntaan, Tiihonen sanoo.

Suomessa on Tiihosen arvion mukaan noin miljoona käytössä olevaa metsästysasetta. Jos ne kaikki huollettaisiin yhtäaikaan, voisi ruuhka yllättää. Moni metsästäjä tekee perushuollon itse. Aseen puhdistus, metalliosien voitelu ja tukin öljyminen ovat tärkeitä aseiden toiminnan takaajia.

– Hyvin huollettu kivääri kestää kymmeniä vuosia, Suonenjoen Kärkkäälässä aseparia pyörittävä Tiihonen sanoo.

– Parhaimmillaan ase pysyy loistokunnossa isältä pojanpojalle.

”Ammutaan vika ulos”

Talvihuoltoon tuodaan aseita, joissa omistaja on itse havainnut vikoja.

– Voi olla, että ase ei laukea tai laukaisu on jäykkä. Pahimmillaan luoti ei lähde liikkeelle laukaisusta, piipun ja tukin välissä saattaa olla ongelma tai tähtäin ei tunnu toimivalta.

Tiihonen sanoo, että vikojen syitä selvittäessä aseparan ammattisilmä auttaa.

– Ase on monen toiminnan summa. Kokonaisuudella on merkitys.

Hän kertoo, miten joskus vika on löytynyt kiikarin jalkojen asennuksesta, vaikka käytössä tuntuu, että vika on tähtäimessä.

– Vikojen löytäminen ei suinkaan aina ole vaivatonta. On tapauksia, että olen joutunut hakemaan ja kokeilemaan sekä kolmeenkin kertaan käymään radalla koeampumassa ennen kuin varsinainen vika on löytynyt. Sannonkin, että radalla ”ammutaan vika ulos aseesta”.

– Joskus metsästäjä huomaa, että ase puinen tukki on saanut naarmuja tai halkeamia. Silloin auttaa öljyminen. Öljy tukkii halkeamat, ja aseiden käyttöikä pitenee, Tiihonen sanoo ja kertoo käyttävänsä itse sekoittamaansa öljyä näihin puosiin.

– Öljyminen on tärkeä osa aseiden perushuoltoa. Vuosihuollossa ase

– Tämä suomalainen metsästyshaulikko on nyt takuuvarma ja toimiva seuraavaan jahtiin, sanoo työhönsä intohimolla suhtautuva aseseppä Markku Tiihonen.

Haulikko puretaan osiin ja kaikkien osien toiminta tarkistetaan.

Haulikon piippu rassataan puhtaaksi muun muassa palojäljistä.

Haulikon perä puhdistetaan ja öljytään huolella. Öljy tukkii mahdolliset naarmut ja pinnoitteen halkeamat.

puretaan. Laukaisukoneisto pestään ultrapesulaitteella ja öljytään uudelleen. Laukaisukoneisto tarkistetaan samalla ja laitetaan valmiiksi odottamaan seuraavaa jahtikautta. Aseen piippu puhdistetaan sisältä ja päältä, eikä puuosien öljykäsittelyä jätetä väliin, Markku Tiihonen kuvailee vuosittaisen perushuollon kulkua.

– Jos tarkoitus on metsästää myös talvisaikaan, aseiden voitelu pakkasenkestävällä öljyllä on aina vaan tärkeämpää.

Aseesepän vinkit

Kun ase ei tunnu toimivalta, laukaukset eivät osu tai patruunat eivät irtoa pesästä, on jossain vikaa.

Metsästäjää ei sillä hetkellä hymyilytä.

Tiihonen kehottaa metsästäjiä tarkastamaan, että raudat ovat kunnolla kiinni tukissa, eli kaikki kiinnitysruuvit kannattaa avata ja kiertää uudelleen kiinni tiukasti.

– Samalla pitää tietenkin tarkistaa, ettei väleissä ole roskia. Ruuvien pitää olla todella tiukasti kiinni, että kokonaisuus toimii oikein.

Kohti järeämpiä tykkejä

Markku Tiihonen on erikoistunut metsästysaseisiin kiinnitettävien kiikareiden korjaamiseen ja huoltoon. Kiikarin ja aseiden on pelattava yhteen. Muuten saalis jää helposti haaveeksi.

– Meitä kiikareihin erikoistuneita ei ole Suomessa kovin montaa. Minä sain kiikarioppini **Veijo Kärjeltä**, joka hallitsee homman. Tämän alan erikoiskoulutusta annetaan etupäässä vain Yhdysvalloissa.

Aseiden huolto ei työllistä niin paljon kuin Tiihonen alun perin arveli. Hän kertoo aloittaneensa yritystoimintansa ajatuksella, että peräti 80 prosenttia olisi huoltoa. Todellisuus on hieman toinen. Aseesepän työstä vain vähän yli puolet menee aseiden huoltoon, muu on rakentamista ja korjaamista.

Uudet tuulet puhaltavat myös hirvestysrintamalla. Tiihonen sanoo isojen, ja samalla hidaslautisten, aseiden lisääntyvän.

– Yleisin hirvenmetsästyksessä käytetty ase on .308-kaliiperinen, mutta nyt on jo .45/70 ja .458-kaliiperin aseita. Etenkin koiramiesten suosiossa olevissa hidaslautisissa aseissa piippukin on pikurillinen mentävä. Ne ovat varsinaisia tykkejä, Tiihonen kuvailee.

Ikaalisista aseesepäksi

”Hyvä aseesepä on varsinainen moniosaaja. Tässä hommassa ei hoideta oireita, vaan etsitään ongelmien syitä ja korjataan ne, tiivistää asealan yrittäjä ja opettaja **Kaj Martiskainen**.

Hänen opetustyöpaikkansa on Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa. Kaksivuotiselta aikuiskoulutuslinjalta valmistuu toistakymmentä aseesepä-arteraania vuodessa. IKATA on ainoa aseesepien koulutuspaikka Suomessa.

– Valmistuneet työllistyvät hyvin. Iso osa ryhtyy yrittäjiksi, sanoo itsekään Nordic Gun and Riflemakers-yritystään Parkanossa pyörittävä Martiskainen.

– Aseesepän on hyvä hallita koneistusta, hitsaamista ja teräksien lämpökäsittelyä. Lujuuslaskennan ja 3D-mallintamisen osaamisesta on iso hyöty. Yrittäjäksi lähtevän kannattaa paneutua lainsäädäntöön ja käytäntöihin. Mahdollisimman monen alan osaaminen auttaa löytämään parhaat ratkaisut aseiden valmistuksessa ja korjauksissa.

– Aseesepän ei tarvitse välttämättä metsästää tai olla urheiluampuja. Hänellä pitää olla hyvä teknislooginen ajattelukyky ja mielellään myös esteettistä silmää. Joukossa on myös keräilijöitä. Tärkeää on aito ja sopivan utelias kiinnostus aseiden toimintaan, ja vahva halu kaivaa esiin mahdollisen vian aiheuttaja. Tarkat kädet ja hyvät työkalut ovat välttämättömiä, mutta kaikkein tärkeintä ovat päättelykyky, pitkäjänteisyys ja peräänantamattomuus.

– Kielitaito on aseesepälle iso etu. Asealan kielet ovat ennen kaikkea englanti ja saksa. Muita merkittäviä ovat italia, ranska ja espanja.

Mistä aseesepän sitten löytää?

Kaj Martiskainen suosittelee käyttämään nettiä ja sosiaalista mediaa sopivan aseesepän löytämiseen.

– Keskustelupalstoilta voi löytää hyviä vinkkejä. Kavereilta, harrastajilta, metsästäjiltä kannattaa muutenkin kysellä. Tärkeää on saada oikeaa apua oikeaan vaivaan.

Purettu ase kootaan uudelleen, kun osat ovat kunnossa.

Kiikarin linssien puhdistus ja kiikarin kokoaminen vaativat tarkkuutta. Ja kynsilakkaa, jolla kiinnitysruuvit lukitaan.

Kiikari kuivataan typpikaapissa, missä myös puhdistetut linssit kiinnitetään. Kosteus pysyy käytössäkin poissa.

– Suuntausta vahvistaa myös se, että hirvenliha on muuttunut arvokkaammaksi. Iso ja hidas luoti piilaa lihaa vähemmän. Niillä metsästys hoituu siistimmin, ja hirvi pysyy ehjempänä.

Ase kuin ystävä

Tiihosen koti ja asepaja ovat keskellä Perämaan Erän Hirvimiesten jahtialuetta. Ensimmäisen hirvensä Markku Tiihonen kaatoi 14-vuotiaana.

– Sain koulusta erikseen pyytämällä lomapäivän, rinnakkaisluovallisen aseiden ja onnistuin kaatamaan hirven. Sitä en unohda koskaan. Opettajakin oli tyytyväinen, kun vein hänelle palan hirvenpais-tia, mies nauraa.

Markku Tiihonen päätti nelikymppisenä opiskella aseseppä-artsaaniksi. Hän haki ja pääsi Suomen ainoaan aseseppäkouluun Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitokseen.

Kiertävä työ vaihtui uuden ammatin myötä kotikulmilla tehtävään työhön, eikä mies ole valintaansa katunut. Työmatka on 25 metriä. Välillä pajalla puurtaminen on yksinäistä, mutta asiakkaita on riittänyt taiseeseen tahtiin, ja samalla mukavasti juttuseuraa.

Aseseppien ammattikunta tekee myös keskenään yhteistyötä. He tietävät toistensa erikoisosaamisalueet. Yksi tekee aseeseen piipun, toinen puiset osat, ja kolmas on ehkä vahva löytämään oudoilta vaikuttavien vikojen syitä.

– Ase on joillekin metsästäjille välttämätön työkalu, mutta ainakin yhtä usealle se on paljon enemmän. Se on kuin hyvä ystävä.

Metsästyksestä on yhä enemmän tullut myös naisten harrastus. Tiihosella on tuntuma, että naiset huolehtivat keskimäärin miehiä paremmin aseittensa huollosta ja säilyttämisestä. Tiihosen omat huolletut aseet ovat tiukkojen lukko-

”Ase on monen toiminnan summa.”

jen takana holvikaapissa. Siellä on myös aseesepän aarre, Tikka LSA 65, jota aikanaan valmistettiin Yhdysvaltain vientiin.

– Sen tukin pinta on nahkaa, Tiihonen sanoo ja silittelee hyvin huollettua ja pidettyä asetta, joka aikanaan oli hänen metsästävän isänsäkin aarre. ■

Aseala vaatii elinkeinoluvan

Suomessa on poliisin asetietojärjestelmän mukaan noin 1,6 miljoonaa luvallista ampuma-asetta. Asealan elinkeinolupia on koko maassa yli viisisataa. Asealan yrittäjien määrä kutistuu tulevaisuudessa, kun ampu-maratayrittäjiltä ei enää vaadita asealan elinkeinolupaa.

– Ampuma-aselain mukaan aseiden valmistaminen, korjaaminen ja muuntaminen kaupallisessa tarkoituksessa edellyttää asealan elinkeinolupaa. Se voidaan myöntää aseesepän töihin, mutta myös ampuma-aseiden ja aseiden luvanvaraisten osien kauppaan. Luvan myöntää ja tarvittaessa peruuttaa Poliisihallitus, ylitarkastaja **Ilmari Kosonen** Poliisihallituksesta sanoo.

Asealan elinkeinonharjoittajalla pitää aina olla nimetty vastuuhenkilö. Yksinyrittäjältä edellytetään myös nimettyä vastuuhenkilöä, joka useimmiten on hän itse. Vastuuhenkilöllä taas pitää olla aseenkäsittelylupa.

Aseenkäsittelylupaa edellytetään jokaiselta, joka työssään käsittelee aseita. Vastuuhenkilön hyväksyminen on myös Poliisihallituksen asia. Aseenkäsittelyluvan myöntää kotipaikan poliisilaitos. Aseseppä tarvitsee luonnollisesti aseenkäsittelyluvan työssään. Paikallinen poliisilaitos hyväksyy lisäksi aseesepän asialliset säilytystilat.

– Elinkeino-luvan saaminen edellyttää, että aseesepän talous ei suuremmin horju, eikä hänellä saa olla rikosrekisteriä. Elinkeino-lupa voidaan peruuttaa tai hylätä vähäisempienkin hölmöilyjen perusteella. Joissakin tapauksissa päädytään antamaan varoitus, Kosonen summaa säännöksiä.

Aseet odottavat huoltovuoroaan. Vanhimmat ovat peräisin 1800-luvulta. Nuorin on vuoden 2015 mallia, jolle on tarkoitus tehdä pieniä muutostöitä.